

Banvårdning

Vad vi gör, hur och varför

Foto Krister Carlsson

Från Banvärderingen vill vi berätta vad vi gör och varför

Som i det mesta här i världen så blir det bättre med förståelse, respekt och kommunikation. Låt oss alltså lyssna med stora örat, lära oss förstå våra olika uppgifter och ansvar. Vi vill ju alla att golfen skall leva vidare i god harmoni och hälsa och att klubbmedlemmar och gäster skall trivas. Detta skrivs för att berätta och för att uppmuntra er alla som läser att komma med frågor. Det grundar sig på frågor som ofta dyker upp när vi är ute och värderar banor. Det är mycket information och du kanske bara är intresserad av en liten del. Läs då det!

Birgitta Ljung, SGF

Birgit Bodlund, SGDF

Innehåll

1. Ansvarsfördelning
 - 1.1 Förbundet, distriktet, klubben, värderingsansvarig och värderingsteamet
 - 1.2 Klubben, banarkitekten och banarbetarna bestämmer över banan
 - 1.3 Dagligt arbete och förändring av banan
2. Var det bättre förr
 - 2.1. Vad är SSS och vad är Slope
 - 2.2. Fördel med Slope
3. Sambanden Hcp och Slope
 - 3.1. Spelares exakta handicap
 - 3.2. Hcp-index för hålen
 - 3.3. Banan ”Hcp”, Slope
4. Måste banorna värderas?
 - 4.1. Licenskraven
 - 4.2. Första värderingen
 - 4.3. Omvärdering
 - 4.4. Komplettering vid smärre ändringar
 - 4.5. Tillfälliga ändringar och ombyggnad
 - 4.6. Påverkan av väder och vind
 - 4.7. Toppning av bana inför tävling
5. Banvärdering enligt USGAs handicap system
 - 5.1. Mätning inför värdering
 - 5.2. Värderingens genomförena
 - 5.2.1. Längdfaktorer
 - 5.2.2. Svårighetsfaktorer
 - 5.2.3. Sammanvägning och beräkning av slopetabeller
6. Begrepp, Definitioner, Referenser

1. Ansvarsfördelning

1.1 Förbundet, distriktet, klubben, värderingsansvarig och värderingsteamet

Sverige har, genom Svenska Golfbundet, en licens från USGA att använda det amerikanska banvärderingssystemet och SGF är också anslutet till EGA:hcp system som är kopplat till USGA's system. Distrikten har ansvar för att banorna värderas. Klubbarnas ban- och hcp-kommittéer ansvarar under styrelsen för och handlägger i samråd frågor som rör banvärdering. Distriktet har utsett en banvärderingsansvarig som på uppdrag av distriktet planerar värderingarna och genomför dem tillsammans med ett värderingsteam. Banvärderare är utbildade enligt kraven i USGA banvärderingssystem.

1.2 Klubben, banarkitekten och banarbetarna bestämmer över banan

Klubben, som äger sin bana, bestämmer i samverkan med arkitekten hur banan skall se ut och vara. Greenkeepern och banarbetare står för vården och ansvarar för att skötselplanen följs. Värderingsteamet bokför hur den ser ut och bedömer banans egenskaper/svårigheter. Det är av avgörande betydelse att kommunikationen mellan klubben och dess aktörer och värderingsansvarig och team är god, det behövs för att värderingen skall bli bra. Bana bör alltså beskrivas, sådan som den normalt är under säsongen. Sverige är ett långt land och golfsäsongen varierar, men i många delar av landet torde "normalt" vara mitten av maj till mitten av september. Det betyder alltså greenhastigheter som man i snitt håller. Ruffklippning som är den "normala". Extremruffar sådana som de brukar vara.

1.3 Dagligt arbete och förändringar av banan

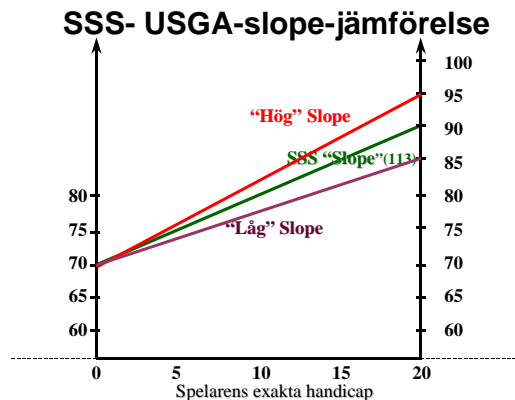
Det dagliga arbetet har betydelse för banvärderingen och för slopetabellernas giltighet. Tee-kulorna skall (enligt "Handicapregler 2008-2011", 2.27) placeras inom +/-10 meter från respektive fasta mätpunkter och inte så att alla är långt fram eller långt bak, utan fördelat. Om t.ex. alla är 10 m bakom eller framför påverkas Course Rating med nästan ett helt slag! Om klippprofilen på fairway ändras har det påverkan på slopen. Går man från 30 till 20 yards på alla par 4 och 5 ger det 0.3 slag. Det kan t.ex. röra sig om profilklippning i nedslagsområden. Ändring av greenernas storlek och hastighet spelar tämligen stor roll. Ruffklippningen runt green kan ge ganska stor inverkan och slår hårdare mot damer än mot herrar. (USGA banvärderingsmanual sektion 15)

2 Var det bättre förr?

2.1 Vad är SSS och vad är Slope

Tidigare gjordes banvärdering enbart för herrar hcp 12 och "slopen" utgjordes av att övriga spelare på alla banor fick slag enligt sitt handicap, t.ex. fick bogeyspelaren (hcp 17,5 till 18,4) 18 slag mer. Även SSS-systemet hade/har alltså en "slope". Banvärderingen med det nya (USGA) slopesystemet har kritiserats, och Slopeutredningen utgör ett seriöst försök att reda ut begreppen. När man talat om att hål är svåra så är de oftast olika svåra för olika spelarkategorier, de har olika förmåga att bemästra olika lägen, och så är det även med banor.

Detta är subjektivt. USGA systemet siktar på så hög grad av objektivitet som man rimligen kan nå. Syftet är att få en gradering mellan banor för alla spelarkategorier. Det är värt att notera att närmare 70 % av Sveriges golfare finns i handicapgrupp 5. Det finns en manual och detta system bygger på omfattande statistik över spelare i USA och resten av världen. Ett antal längdfaktorer och svårighetsfaktorer viktas samman. Viktning av faktorerna varierar en del mellan de fyra spelarkategorierna, som man värderar banorna för, herrar scratch och bogey och damer scratch och bogey.

SSS

$$\text{Spelhandicap} = \text{Exakt hcp} + (\text{SSS} - \text{Par})$$

USGA Slope

$$\text{Spelhandicap} = \text{Exakt hcp} \times \boxed{\text{Slope}/113} + (\text{CR} - \text{Par})$$

2.2 Fördel med Slope

Genom EGA Handicap System kan herrar få spelhandicap och spela från alla tee som en bana har och damer från alla utom från vit, som inte värderas för damer. Damer får givetvis spela från vit, men utan giltigt hcp. Genom den stora omfattningen som tävlandet, gäst- och greenfee-spelet har så är slope viktig för att åstadkomma största möjliga "rättvisa" – en förutsättning är att värderingarna görs så enhetligt som möjligt.

3 Sambanden Hcp och Slope

3.1 Spelares exakta handicap

Hemmaklubben har ansvar för att medlemmarnas exakta handicap motsvarar deras spelförmåga (se "Handicapregler 2008-2011" avsnitt 4.4 sid 146)

3.2 Hcp-Index för hål

Klubben har ansvar för hcp-slagens fördelning på hålen enligt bilaga 1 i "Handicapregler 2008-2011" sid 156.

3.3 Banans "Hcp", slope

Värdering av banan, sådan som den normalt ser ut, görs av distriktets banvärderingsteam och mynnar ut i ett värde för Course Rating och ett värde för Slope Rating för olika tee, herrar och damer. Baserat på dessa värden beräknas Slope-tabellerna.

4 Måste banorna värderas?

4.1 Licenskraven

Alla banor, längre än 3000 yards, på anläggningar anslutna till Svenska Golfbundet skall värderas enligt regelsystemet i USGA manualen för banvärdering. En klubb kan välja ett stå utanför SGF, men kan då inte ge medlemmarna officiella hcp. En klubb får inte värdera sin egen bana. Enligt kraven skall en ny bana, som ju oftast ändras en del under de första åren, helst värderas vart tredje år och efter fyra värderingar är det dags för 10 års intervall, om inga ändringar görs. Ändringar sker både genom naturen och förändringar av arkitekten, klubben och greenkeepern. Ändring av fairwaybredder har betydelse. Rensningar av besvärliga diken och snår i närheten av nedslagsområden påverkar värderingen. Greener blir mogna och snabbare och det är en viktig faktor med tämligen stor inverkan, liksom fairway som kan vara gles och svårspelad från början men som växer till sig och blir mer behaglig och lättspelad.

4.2 Första värderingen

Vid en ny värdering måste först en mätning av hög kvalitet och precision göras. Därefter kommer ett värderingsteam, som bör bestå av en team-ledare och tre-fyra värderare, med spridning så att både herrar och damer, scratch- och bogeyspelare är representerade. Hur värderarna går till väga beskrivs översiktligt under ”5.2 Värderingens genomförande”.

4.3 Omvärdering

Nya banor skall värderas vart tredje år tills de blivit nio år, och därefter skall omvärdering göras minst vart tionde år.

4.4 Komplettering vid smärre ändringar

Vid ombyggnad av enstaka hål kan ofta en enklare mätning och komplettering vara tillräckligt för att kontrollera ifall värderingen ändrats så mycket att nya slopetabeller erfordras (0,5 slag eller mera för någon spelarkategori). Klubbens ansvarige diskuterar med distriktets banvärderingsansvarige.

4.5 Tillfälliga ändringar och ombyggnad

Vid tillfälliga ändringar diskuterar klubbens ansvarige med distriktets banvärderingsansvarige om lämpligaste tillvägagångssätt.

4.6 Påverkan av väder och vind

En värdering av en bana skall vara gjord för att gälla under högsäsongsförhållanden - det som är ”normalt”. Regn och annat dåligt väder och besvärliga förhållanden kan påverka banan och spelet. Det kan då vara bra att tänka på att använda 10 % regeln i ”Handicapregler 2008-2011”, 2.26 sid 142. Denna regel eliminerar behovet av en temporär slope (TSS), som oftast blev subjektiv.

4.7 Toppning av bana inför tävlingar

Inför en tävling vill klubbar ibland visa upp en svår bana och "tour director" ställer ofta speciella krav. Det är självklart så att klubben skall göra det som tävlingen kräver. Eventuellt kan en tillfällig slope räknas fram efter diskussion med banvärderingsansvarig. Klubben kan alternativt välja att använda 10 % regeln vid klubbteävlingar under den aktuella perioden. ("Handicapregler 2008-2011" 2.28 sid142)

5 Banvärdering enligt USGA Handicap System

5.1 Mätning inför värdering

Golfbanans längd är den faktor som **betyder mest** vid beräkningen av hur många slag som standardspelarna får på en viss bana. Observera att det är arkitektens ursprungliga spellinje som bildar grunden för mätningen av banan. En förstklassig mätning har avgörande betydelse! Det skall finnas **fasta mätpunkter** på tee. Mätningen skall ske horisontellt längs den avsedda spellinjen. Precisionen i mätningen skall vara 6 tum på 250 yards. Om hålet har dogleg skall mätningen ske till en punkt, som markeras, mitt i kröken och sedan mätas vidare i den avsedda spellinjen. Mätning behöver även göras av höjdskillnad mellan tee och green och även av höjdskillnad mellan positionen för inspelsslag och till green, och höjdskillnaderna skall avrundas till närmaste 10 fot. Markeringar skall göras i fairway vid de punkter där standardspelarna hamnar, herre scratch och bogey som spelar från gul tee och dam scratch och bogey som spelar från röd tee. Greenbredd och greendjup skall mätas med stor omsorg eftersom greenernas storlek och kondition påverkar värderingen relativt mycket. Fairwaybredd och avstånd till hinder i nedslagsområdet kan även dessa mätas av en "mätperson", alternativt lämnas till värderingsteamet att göra, och då genom att stega eller mäta med laserkikare eller hjul.

5.2 Värderingens genomförande

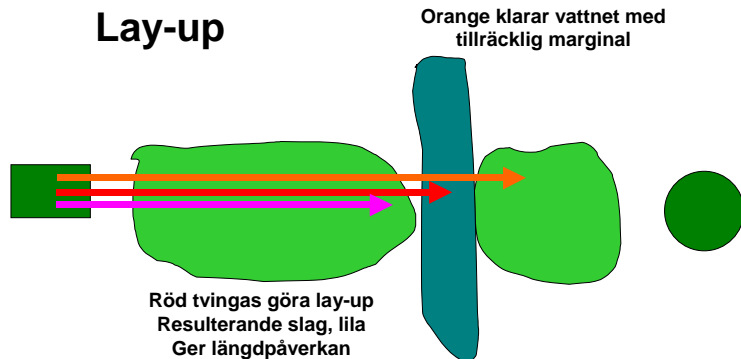
Värderarna samlas på tee och skaffar sig en överblick av hålet. Alla hål värderas. Mätningen ligger som grund och markeringar finns i fairway på de platser där standardspelarna hamnar. Två värderare värderar herrar från gul och två värderare damer röd. Värden för övriga tees beräknas utgående från respektive längder. Nedan ges några men inte alla de faktorer som värderarna har att bedöma. Observera att USGA/EGA Handicap System inte är statiskt – det utvecklas hela tiden.

5.2.1 Längdfaktorer

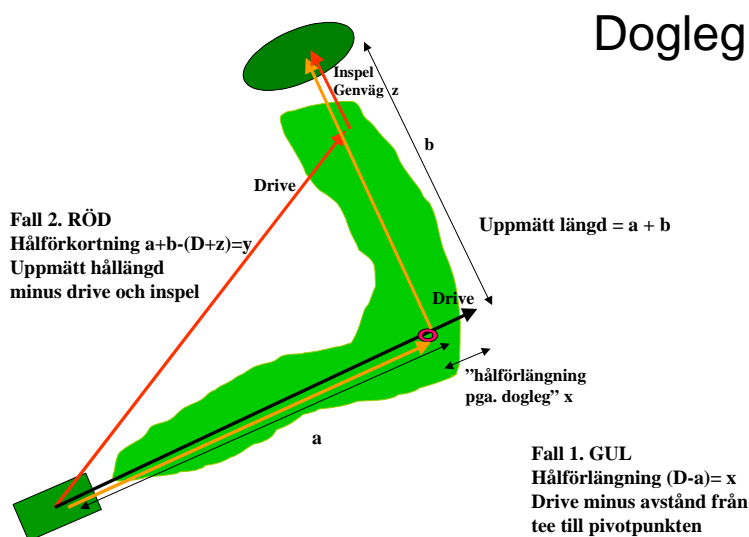
Rull på fairway: t.ex. hur hård den är, om det finns bevattning, och om bollen rullar kort eller långt.

Nivåskillnader: Om bollen rullar längre eller kortare, eller tvärstannar, dvs. landar i med- eller motlut.

Lay up: Förhållanden som förlänger ett hål genom att en spelare inte kan slå ett fullt slag. Ett tvärgående vatten är en typisk sådan längdpåverkande svårighet. Banan blir teoretiskt längre genom det längre andraslaget som blir följderna av det kortare utslaget.

Dogleg: Ett vinklat hål kan ge "förlängning" av hålet genom att spelaren inte kan slå ett fullt slag, men kan också minska hålets längd i relation till tänkt spellinje, när en spelare kan spela över hörnet.

Vind: Med-, mot- och sidovind på de olika hålen kan påverka spelet och hur långt hålet spelas, men för att den faktorn skall tas med krävs att vinden skall ha en förhärskande riktning och en bedömning av vindstyrkan görs också. Värdena matas in i en tabell för beräkning. Det är främst för banor i kustområden som i Skåne med förhärskande vind som detta är viktigt.

5.2.2 Svårighetsfaktorer

En del svårigheter kan komma i spel flera gånger på samma hål och då tar värderarna hänsyn till detta.

Topografi: Höjdskillnaden mellan tee och green skall vara mätt. Värdering görs också av stansen och ifall det finns problem med den eller inte. Även synligheten av greenytan kontrolleras och värderas.

Fairway: Bredden på fairway i nedslagsområdet mäts. Kontroll görs även av möjligheten att spela på hela bredden eller om fairway sluttar eller t.ex. är skyddad av överhängande träd. Om det för en bogeyspelare inte går att nå eller det är nödvändigt att ha carry över ruff så värderas detta. Om spelare gjort lay-up beaktas detta.

Green-målet: Målet värderas baserat på greenens yta och inspelsslagets längd. Om greenytan var synlig vid inspelet eller inte vägs också in. Om greenen har kraftiga konturer påverkar detta green-målets värde. Om greenen har ovanlig form måste det beaktas vid beräkningen av ytans effektiva storlek. Green-målet är oerhört viktig eftersom det påverkar även andra faktorer värderingar. Ifall greenen ligger högt kan detta vägas in och ge en svårighetsjustering.

”Recoverability” och ruff: Klipphöjden på ruff avgör värdet och det skiljer mellan herrar och damer. (Damera har klenare handleder och svårare med ruffslag.) Om spelaren gjort en lay-up ger det en justering. Gräskullar och gropar nära landningsområdena kollas, extrema ruffar nära landningszonen vägs in.

Bunker: Bunkerdjup skall värderas och påverkar olika för herrar och damer. Vid green skall det värderas hur stor andel av green som omges av bunkrar. Om det är nödvändigt att spela över en bunker för att nå green vägs det in och om nedslagsområdet på fairway är omgivet av bunkrar inom 15 yards ger det en ytterligare svårighetsvärdering. Potbunkrar eller bunkrar som på andra sätt är extrema ger också ”svårighetspoäng”.

Out/extrem ruff: Om det finns Out inom 60 yards eller närmare är det i olika grad en svårighet. Extrem ruff är sådan där det är svårt, intill omöjligt att hitta bollen, och det värderas på samma sätt som vita pinnar, det är ju förlorad distans och slag.

Vatten: Korsande vatten, som måste korsas med säkerhetsmarginal, och avstånd till sidovatten vägs in. För bogey är oftast korsande vatten svårare att bemästra, särskilt för damer. För scratch är sidovattenhinder vid långa slag det svårare fallet. Vatten i närheten på båda sidor om nedslaget vägs in. Svårigheten med en green som har vatten i närheten och omgiven till minst ¼ av ytan skall beaktas och värderas. Ibland kommer vatten in både som korsande och sidovatten på samma slag.

Träd: Avstånd till träd hur och det ser ut kring träden, förmågan att slå, och eventuell förlorad distans till nästa mål är bestämmande.

Greenyta: Stimpfen, hastigheten som bollen får på green, mäts med hjälp av stimpmeter, eller diskuteras med greenkeeper för att få normalvärden. En bedömning görs också av hur sluttande greenen är eller om den har kraftiga konturer eller nivåer.

5.2.3 Sammanvägning och beräkning av slopetabeller

Sammanvägning av längdfaktorer och svårighetsfaktorer görs till slut med datorhjälp. Efter registrering av alla data kan slopetabellerna beräknas enligt de empiriskt grundade formler som finns i USGA manualen. Observera att USGA Slope System inte är statistiskt – det utvecklas hela tiden.

6 Begrepp, Definitioner och Referenser

SSS: Standard Scratch Score motsvaras av Course Rating i USGA/EGA Handicap System

USGA: United States Golf Association

EGA: European Golf Association

SGF: Svenska Golfbundet

Exakt handicap (=personligt handicap): Anges med en decimal.

Spelhandicap: Anslås som tabeller på klubbarna. Tabellen visar hur många slag en spelare med visst exakt handicap får på just den banan – detta kan vara fler eller färre än det exakta handicapet.

Scratchspelare: Spelare med exakt hcp 0,0.

Bogeyspelare: I SSS: Spelare med exakt hcp 18,0. I USGA Slope System: Spelare med exakt handicap, ca.20 herrar, ca 24 damer. I Sverige: Spelare med exakt hcp 20,0.

Slope: Lutningen på den rätta linje som förbinder scratchspelarens spelhandicap med bogeyspelarens spelhandicap och som fortsätter vidare till dubbelbogeyspelarens.

Scratchvärde: Scratchspelarens förväntade score över/under Par.

Bogeyvärde: Bogeyspelarens förväntade score över Par.

Course rating: Scratchspelarens förväntade score.

Slope Rating: Mått på skillnaden i förmågan för andra spelare jämfört med scratchspelaren.

Standardspelare: "Slaglängder" i yards:

	Scratch herre	Bogey herre	Scratch dam	Bogey dam
Drive	250±10	200±15	210±12	150±15
Fullt andra och tredje slag	220±10	170±15	190±10	130±12

Rekommenderade längder för hålen: (enligt HCP reglerna 2004-2007) i meter

PAR	Damer	Herrar
3	-200	-225
4	180-390	200-450
5	360-	400-

Referenser

USGA: United States Golf Association Handicap System – <http://www.usga.org>

Klicka på "Rules and Handicap"

Klicka på "The USGA Handicap System"

EGA: European Golf Association Handicap System – <http://www.ega-golf.ch>

Klicka på "Welcome"

Klicka på "EGA Handicap System"

Klicka på bilden för att se hela dokumentationen (85 sidor)

SGF: Svenska Golfbundet Slopeutredningen – <http://www.golf.se>

Klicka på "om SGF"

Klicka på "Rapporter och Utredningar"